

VERILI A STÁLE VERIA V TO, ZA ČO BOJOVALI POČAS REVOLÚCIE

Do diel zakomponovali odkazy na rôzne typy neslobody aj bývalý režim.

NITRA Ako môžeme definovať slovo sloboda? Čo pre nás znamená a akými spôsobmi o ňu treba bojovať? Podobnými otázkami sa pri príležitosti 30. výročia Nežnej revolúcie zaoberá výstava Podoby slobody v Reprezentačných sálach Nitrianskej galérie.

V rámci spomienky na udalosti z roku 1989 potrvá do 24. novembra, keď ju ukončí komentovaná prehliadka, performance, umelecká prednáška a diskusia s niekoľkými z vystavujúcich autorov o ich pohľade na aktivity počas revolučného diania.

Do otvorenej výzvy galérie sa prihlásilo až 180 projektov z celého sveta. foto: Dominika Čunevová

Dielo výtvarníka Rudolfa Sikoru. foto: (DC)

Hlásili sa z celého sveta

To, že výstava nesie meno Podoby slobody, nie je náhodou. Bol to názov tohtoročnej témy medzinárodného divadelného festivalu Divadelná Nitra.

S asociáciou galéria spolupracovala už pred tromi rokmi, keď spoločne uviedli výstavu Newrope. „Keďže bola úspešná, aj tento rok sme sa rozhodli, že výstava bude reflektovať tému festivalu Podoby slobody. Keďže je tridsiate výročie Nežnej revolúcie, keď naša spoločnosť získala slobodu, myslím, že je celkom dobrý čas

pytať sa na to, čo je sloboda pre nás, aké rôzne podoby môže mať a ako umelci uvažujú o slobode a akým spôsobom ju môžu zobrazovať a spracovávať vo svojej tvorbe,“ vyjadril sa kurátor výstavy Omar Mirza.

Do otvorenej výzvy sa prihlásilo až 180 projektov z celého sveta, z ktorých napokon vybrali diela 25 umelcov z 15 krajín. Niektoré z diel, ako bol napríklad PNS stánok s dobovými novinami, mohli vidieť aj tí, ktorí sa vybrali na Svätoplukovo námestie počas trvania festivalu.

Okrem emigrácie či slobody slova a tlače sa v dielach

zaoberajú aj politickou, rodinnou, osobnou, náboženskou, sexuálnou, pracovnou či umeleckou slobodou. Niektorí z umelcov reflektujú bývalý režim a ich diela nesú odkazy na Nežnú revolúciu, pád železnej opony či neslobodu totalitných režimov.

„Gro umelcov je z krajín takzvaného bývalého východného bloku, ktorí si pamätajú, ako to bolo v minulosti, teda nedemokratický režim, prerod k slobode či možno až divokú slobodu v deväťdesiatych rokoch, keď si niektorí mysleli, že sloboda stojí nad všetkými zákonmi,“ uviedol Mirza.

Verili a stále veria

Jedným z nich je aj slovenský výtvarník Rudolf Sikora. Na výstave sa prezentuje aj dielom „My verili“ inšpirovaným tvorbou ruského maliara menom El Lisickij, predstaviteľa ruského konštruktivizmu.

„Parafrázujem kríž, ktorý fahám ja. Sú na ňom napísaní ľudia svetového mena, ktorých Stalin prenasledoval, ničil a likvidoval. Boli ich tisíce, no ja som naň napísal tých najslávnejších, ktorí revolúcii verili s tým, že príde nový život, umenie a spoločnosť. A revolúcia sa

zmenila na tridsať miliónov vyvrazených,“ povedal Sikora.

Dôsledky režimu pocítil na vlastnej koži. „Veľa ráz ma vyšetrovali, bolo to tvrdé, ale nikdy na mňa nesiahli fyzicky. Poznáme aj iné prípady, ktoré skončili smrťou a boli tvrdé, ale ďaleko menej ako predtým,“ zaspomínal sa na minulosť.

Patril k umelcom, ktorí mali zakázané vystavovať svoju tvorbu. Napriek tomu sa necítil byť natoľko spútaný systémom. „Cítil som nespokojnosť, ale vo vnútri som sa cítil slobodný aj napriek tomu, že sme 19 rokov

nemohli vystavovať, robili sme, čo sme mohli.“

Spolu s ostatnými ľuďmi z umeleckej sféry sa angažoval v prevolaniach voči vtedajšej vláde a v ich konaní stále vidí zmysel.

„Verili sme a veríme. Naše predstavy boli iste naplnené, ako napríklad to, že môžeme cestovať kam chceme a vystavovať. Hlavné je, že sme to urobili a že sme sa nenechali zatlačiť. Podarilo sa to nielen mne, ale aj veľa ďalším, ktorí sú dnes vo svetových galériách. Naše autentické poslanstvo sa zachovalo,“ dodal Sikora

Dominika Čunevová